

På sporet af Sergej - en russisk krigsfanges historie

Af Hans F. Jensen

Hogim Forlag, 2014

188 sider, 250 kr.

Anmeldt af Kristine Traun-Terkelsen

Med '*På sporet af Sergej - en russisk krigsfanges historie*' har Hans F. Jensen forfattet en biografisk fortælling om ukrainer-russer-tysker-danskeren Sergej Pomasan, som han tidligere har brugt i en ungdomsroman, udgivet ved samme forlag. Hans F. Jensen har altså ladet Sergej tage springet fra fiktiv hovedrolle til biografisk ditto. Det forstår man så sandelig godt! Virkelighedens Sergej Pomasan nåede at opleve mere end de fleste, fra sin tid som sovjetisk soldat over angiveligt at have været i KZ-lejr i over et år, for dernæst at gå i tysk krigstjeneste, desertere til Danmark og blive en markant medspiller i modstandsbevægelsen, og til sidst efter krigens afslutning at blive deporteret tilbage til Sovjet som landsforræder og tilbringe et årti i straffelejre. Det er en ufattelig fortælling om et fantastisk liv, og man medgiver hurtigt Hans F. Jensen, at Sergejs livshistorie i en 2. verdenskrigs-sammenhæng er mindst lige så markant, lige så sigende, og ikke lige så medrivende at læse om, som enhver af krigens hovedroller (Stalin, Churchill, etc.) ville være. Vi kommer via Sergejs prøvelser rundt i hele Europa, og får krigens og efterkrigstidens afkroge afdækket i hovedhøjde.

Det er umuligt ikke at blive blot en smule fascineret af Sergej Pomasan, og det mærker man også tydeligt i forfatterens sproglige udlægning af Sergejs gøren og laden. Ofte får man det indtryk, at der bliver smurt et ekstra lag ethos på; forfatteren forsøger at sikre sig, at vi helt og holdent er på Sergejs side. Dette er slet ikke nødvendigt - den faktuelle udlægning af Sergejs liv taler for sig selv. Fortællerkommentarerne er mange og subjektivt funderede.

Omvendt har det klart en vis charme, at forfatteren lever sig så uskeptisk ind i Sergejs historie. De mange gisninger og 'hvad nu hvis'er er med til at give bogen et præg af et langt afsnit '*Sporløs*', hvor man aldrig er helt sikker på, om det en anden- eller tredjehåndskilde fortæller om den unge russer nu også er rigtigt. Der søges, der gisnes, der antages, og er man forventningsafstemt med denne måde at gribe fortællingen an på, venter der én en detektivhistorie sat i 2. verdenskrig og efterkrigstiden, komplet med en pathos-ladet forløsning og en fyldig epilog, der er med til at menneskeliggøre den ellers næsten mytiske Sergej.

Russisk officer, tysk desertør, dansk modstandsmand, straffelejrfange. En så fantastisk kombination i ét og samme menneske lader sig ikke forstumme, og jeg ser klart et potentiale for en remedieret genfortælling i horisonten. Trods en til tider forherligende og idoliserende fortællertone, vil jeg anbefale bogen til alle med interesse i Europa anno 2. verdenskrig.